

Український державний університет залізничного транспорту

Рекомендовано на
засіданні кафедри
менеджменту і адміністрування
протокол №1 від 18 вересня 2023р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

Організація праці

для здобувачів I рівня освіти (бакалаврського)

Команда викладачів

Лектор:

Куделя Вікторія Іванівна (кандидат економічних наук, доцент),

Контакти: +38 (057) 730-19-72; kudeliya@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: понеділок, з 14:10 –15:30

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 2 поверх, 216 аудиторія.

Веб-сторінка курсу: <https://do.kart.edu.ua>

Додаткові інформаційні ресурси: <http://lib.kart.edu.ua/home.jsp?locale=uk>

Сучасні соціально-економічні процеси характеризуються принциповою зміною ролі організації, нормування і оплати праці у суспільному виробництві. У розвитку науково-технічного прогресу, перебудові та вдосконаленні господарського механізму особливо важливого значення набуває саме організація праці.

Інтенсивне проникнення науки і передового досвіду у виробництво, різноманітність і складність управління працею надзвичайно актуалізують проблему готовності фахівців до роботи в нових умовах. У цьому сенсі вивчення дисципліни «Організація праці» має ґрунтуватися на усвідомленні нерозривного взаємозв'язку технологій і людей у єдиному виробничому процесі. Організація праці забезпечує найбільш ефективні шляхи використання матеріальних і трудових ресурсів, створює умови для збереження здоров'я працівників та розвитку їх творчого потенціалу. Спеціальні знання, висока професійна підготовка, загальна культура людини – все це стає гарантом високоефективної праці. Все це обумовлює актуальність вивчення дисципліни.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

1. Ціннісно-смыслову компетентність (формування та розширення світогляду студента в області організації праці, здатність до розуміння актуальності вдосконалення організації праці);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області організації праці);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про перспективи удосконалення організації праці; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у сфері організації праці);

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації в області організації праці за допомогою сучасних методів);

5. Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області наукових досліджень організації праці, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійного прагнення самовдосконалення та самопізнання, здатність до розуміння та використання економіко-математичних методів і ПК при плануванні та організації роботи підприємств залізничного транспорту).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Досвід країн з розвинутою ринковою економікою свідчить, що без нормативного регулювання тривалості робочого часу, розширення сфери нормування праці, визначення рівня напруженості норм праці, раціональної її організації неможливо досягти високої ефективності виробництва. Наразі висувуються високі вимоги не лише до засобів і предметів праці, але й до працівників. Спеціальні знання, висока професійна підготовка, загальна культура людини – все це стає гарантом високоефективної праці. Однак слід зазначити, що процеси механізації та автоматизації виробництва, впровадження робототехнічних систем і новітніх технологій завжди обмежені у часі, тоді як процеси організації праці є безперервними.

Інтенсивне проникнення науки і передового досвіду у виробництво, різноманітність і складність управління працею надзвичайно актуалізують проблему готовності фахівців до роботи в нових умовах. У цьому сенсі вивчення дисципліни «Організація праці» ґрунтується на усвідомленні нерозривного взаємозв'язку технологій і людей у єдиному виробничому процесі. Організація праці забезпечує найбільш ефективні шляхи

використання матеріальних і трудових ресурсів, створює умови для збереження здоров'я працівників та розвитку їх творчого потенціалу. Організація праці як наука вивчає живу працю: форми розподілу і кооперації праці, її прийоми і методи, організацію і обслуговування робочих місць, умови, режими праці і відпочинку тощо.

Від здобувачів очікується: базові знання з економіки і соціології праці, організації виробництва, економічної статистики, а також з галузевих економічних наук.

Команда викладачів нашої кафедри будуть готові надати будь-яку допомогу за деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Цей курс дасть можливість студентам отримати, розширити і поглибити знання з організації праці в сучасних умовах, виробити та закріпити навички аналізу стану організації праці на підприємстві, навчитися виявляти економічні закономірності організації праці.

Денна форма навчання:

Кількість кредитів ECTS – 4.

Лекції – 30 годин.

Практики – 30 годин.

Самостійна робота – 60 годин.

Заочна форма навчання:

Кількість кредитів ECTS – 4.

Лекції – 8 годин.

Практики – 6 годин.

Самостійна робота – 106 годин.

Курс складається з однієї лекції раз на тиждень і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії.

Організація праці

/ схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Теми курсу:

Тема 1. Організації праці: сутність, зміст, мета і завдання.

Тема 2. Становлення і розвиток організації праці.

Тема 3. Економічна і соціальна ефективність удосконалення організації праці.

- Тема 4. Трудовий процес, методи дослідження та основи раціоналізації.
Тема 5. Поділ і кооперація праці на підприємстві.
Тема 6. Організація і обслуговування робочих місць.
Тема 7. Атестація робочих місць.
Тема 8. Колективні форми організації праці.
Тема 9. Умови праці.
Тема 10. Режим праці та відпочинку.
Тема 11. Організація професійної підготовки робітничих кадрів.
Тема 12. Дисципліна і мотивація праці.
Тема 13. Організація праці окремих категорій працівників.
Тема 14. Управління організацією праці на підприємстві.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Теми курсу

Список основних лекцій курсу наведений нижче

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема лабораторних занять
1	2	Організація праці: сутність, зміст, мета і завдання	2	Сутність організації праці й необхідність її вдосконалювання на науковій основі.
2	2	Становлення і розвиток організації праці	2	Історія розвитку організації праці персоналу
3	2	Економічна і соціальна ефективність удосконалення організації праці	2	Наукова організація праці - поняття, зміст, завдання й принципи
4	2	Трудовий процес, методи дослідження та основи раціоналізації	2	Регламентація й проектування організації праці
5	2	Поділ і кооперація праці на підприємстві	2	Поділ і кооперація праці
6	2	Організація і обслуговування робочих місць	2	Організація робочих місць і створення сприятливих умов праці.
7	2	Атестація робочих місць	2	Планування робочого місця. Оснащення й устаткування робочих місць
8	2	Колективні форми організації праці	2	Умови праці
1 модульний контроль				
9	2	Умови праці	2	Основні завдання нормування праці. Об'єкти й методи нормування праці Організація технічного нормування
10	2	Режим праці та відпочинку	2	Вивчення витрат робочого часу й зміст праці персоналу організації. Нормативи

				часу
11	2	Організація професійної підготовки робітничих кадрів	2	Організація процесів праці по керуванню. Види розумової праці
12	2	Дисципліна і мотивація праці	2	Індивідуальне планування робочого часу керівника (фахівця). Принципи й правила планування робочого часу
13	2	Дисципліна і мотивація праці	2	Делегування повноважень. Основні правила делегування повноважень
14	2	Організація праці окремих категорій працівників	2	Економічна ефективність наукової організації праці
15	2	Управління організацією праці на підприємстві	2	Економічна ефективність наукової організації праці
2 модульний контроль				
Іспит				

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО – 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО – 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання на самостійну роботу:

Студентам пропонується обрати два з 50 варіантів тем для написання реферату впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Студенти мають прорецензувати одну роботу іншого студента впродовж семестру

очно та висловити свої критичні зауваження.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову не нараховуються взагалі.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 5 балів) та ступенем активності студентів на занятті (до 5 балів). **Максимальна сума становить 50 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання. **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Іспит:

Студент отримує іспит за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає бал з іспиту. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на іспиту, відповівши на питання викладача.

Очікувані результати навчання

Вивчаючи цей курс Ви здобудете знання щодо теоретичних та методологічних основ організації праці на підприємстві, які дадуть змогу здійснювати аналіз поточного стану організації праці на робочих місцях, планувати заходи щодо вдосконалення витрат часу на технологічні операції, розв'язувати проблемні ситуації та практичні питання в сфері організації праці на підприємстві.

Команда викладачів:

Куделя Вікторія Іванівна (<https://kart.edu.ua/staff/kudelja-viktorija-ivanivna>) – лектор, к.е.н., доцент кафедри менеджменту, публічного управління та HR-технологій УкрДУЗТ. Кандидат економічних наук (2006 р., спеціальність 08.07.04 – економіка транспорту і зв'язку). Напрямок наукової діяльності: основи економіки (залізничного) транспорту, нормування праці, інформаційні системи та технології в управлінні, організація праці.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

Питання до іспиту з дисципліни організація праці

1. Охарактеризуйте організацію праці як науку, галузь економічної науки, навчальну дисципліну. Які предмет, зміст і завдання курсу?
2. Яка роль організації праці в системі керування підприємством, взаємозв'язок і розходження організації праці та організації виробництва?
3. Назвіть основні етапи розвитку науки про організацію праці в країні й за кордоном.
4. Охарактеризуйте сутність, зміст і завдання організації праці на підприємстві.
5. Які основні елементи, функції й принципи організації праці?
6. Що таке нормування праці і який його зв'язок з організацією праці та виробництва?
7. Як визначається ефективність удосконалювання організації праці?
8. Охарактеризуйте поділ і кооперацію праці як основу його організації.
9. Які існують види і форми поділу праці в суспільстві та на підприємстві?
10. Які границі поділу праці? Дайте їхню характеристику.
11. Охарактеризуйте основні форми кооперації праці на підприємстві.
12. Які прогресивні форми поділу й кооперації праці?
13. Що таке робоче місце? Назвіть його види.
14. Охарактеризуйте організацію робочого місця і його елементів.
15. Що таке планування робочого місця і її види?
16. У чому полягає оснащення робочого місця?
17. Які форми й системи обслуговування робочих місць?
18. У чому сутність комплексної атестації робочих місць на підприємстві?
19. Що таке карта організації праці? У чому суть її комплексної регламентації?
20. Яка сутність умов праці й фактори їх визначальні?
21. Як проводиться оцінка умов праці на робочому місці, у цеху, на підприємстві?
22. Що таке працездатність і її зміна протягом робочого періоду?
23. Які існують режими праці та відпочинку, їхні види й основні принципи побудови?
24. Назвіть методи збереження працездатності.
25. Охарактеризуйте поняття трудового та виробничого процесу, їхній взаємозв'язок і основні елементи.
26. Яка існує класифікація трудових процесів для цілей нормування?
27. Що таке трудова операція, її елементи, дайте характеристику.
28. Охарактеризуйте фактори, що визначають склад і тривалість трудових процесів.
29. Які ви знаєте принципи раціоналізації трудових процесів?
30. Дайте визначення поняття робочого часу як економічної категорії.
31. Яка класифікація робочого часу виконавця?
32. Яка класифікація робочого часу устаткування?
33. Охарактеризуйте методи вивчення робочого часу і їхні види, фактори, що впливають на вибір методу вивчення робочого часу.
34. У чому полягає сутність фотографії робочого часу, її мета, методика проведення, обробка й аналіз даних?
35. Розкрийте сутність групової, бригадної й маршрутної фотографій робочого часу, методики їхнього проведення, обробки й аналізу даних.
36. Що таке самофотографія робочого дня?
37. Охарактеризуйте метод моментних спостережень, сутність, особливості, сфера застосування, методика проведення ММН, обробка й аналіз даних.
38. Що таке хронометраж, чим відрізняються його види й методика проведення, обробка й аналіз даних?
39. Що таке фотохронометраж?

40. Які норми праці і їхні види?
41. Охарактеризуйте методи нормування праці, аналітичний метод і його різновиди.
42. Що таке норма часу й нормування її складених елементів?
43. Які фактори, що впливають на методику визначення норми часу? Охарактеризуйте методику розрахунку норм часу.
44. Що таке норма виробітку і які методи її встановлення?
45. У чому полягає взаємозв'язок норми часу й норми виробітку?
46. Які особливості нормування праці в різних типах організації виробництва?
47. Які сутність, призначення, види нормативів по праці?
49. Назвіть види розумової праці.
50. Що відноситься до елементів організації управлінської праці?
51. Які принципи організації управлінської праці ви знаєте?
52. Охарактеризуйте зміст процесів управлінської праці